

Staatsbegroting voor het dienstjaar 1857.

(Memorie van Beantwoording van het Voorloopig Verslag der Commissie van Rapporteurs voor Hoofdstuk IX B.)

Ad 11um. Reeds sedert eenige jaren worden er geene nieuwe concessies voor spoorwegen verleend, zonder dat daarbij het kosteloos vervoer van brievenmalen, en zelfs wanneer dit te pas komt van rijtuigen, tot postkantoren ingerigt, bedongen wordt. Er bestaat niet het minste voornemen om dat stelsel te laten varen.

XDE AFDEELING. — Kosten van administratie en lasten der domeinen enz.

De nog aan den Staat behorende bosschen zijn het *Haagsche bosch* en het *Soerensche bosch*. Het zal wel overbodig zijn op te merken, dat het eerste van een bijzonderen aard is en daarom niet het voordeel van een gewoon bosch kan opleveren. Daarentegen wordt van de Soerensche bosschen jaarlijks zoo veel hout geveld, verkocht en wederom ingeplant, als voor de voortdurende instandhouding vereischt wordt. Het hout is echter daar laag in prijs. De opbrengst heeft beloopt: in 1851 f 13,570, in 1852 f 13,127, in 1853 f 14,054, in 1854 f 14,132 en in 1855 f 13,733.

De zaken, betreffende de Ommelander-kas en zekere goederen in het land van Kuik, zijn reeds van vroegeren tijd en leveren bezwaren en gezigtspunten op, welke de regeling dezer teedere aangelegenheden voor het tegenwoordige hoofd van het Departement van Financien niet minder moeilijk dan voor zijne voorgangers maakt.

Art. 56g. De twee commissarissen bij het veer aan den Moerdijk zijn tot dusver met de ontvangst en de verantwoording der veergelden belast. Hunne bezoldiging behoort dus eigenaardig onder de uitgaven het Departement van Financien betreffende. Intuschen is bij vergissing dat veer nog als stoombootveer vermeld, en zal in het volgend jaar in de wijze van ontvang en verantwoording der veergelden eene verandering kunnen worden gemaakt, waardoor de dienst van één commissaris waarschijnlijk voldoende zal zijn; hetgeen echter voor het tegenwoordige geene wijziging van het betrokken artikel noodzakelijk maakt, vermits de bezoldiging met de ophetfing der betrekking ophoudt.

Art. 58 a II. De weg van Zeijst naar de Grebbe is bezwaard met eene geldleening, staande onder bijzonder beheer, waarvan in het jaar 1857 acht aandelen, ieder ad f 1000, moeten worden afgelost. De voordeelen, welke deze weg in 1857 zal afwerpen, zijn begroot op f 6195.

Deze zijn niet genoeg voor de aflossing en rentebetaling der geldleening; van daar de behoefte aan het subsidie.

XIIIde AFDEELING. — Onvoorziene uitgaven.

Van verschillende zijden heeft men zich beklaagd over het gebruik dat van dezen post in 1855 is gemaakt, en dat daarin uitgaven voor behoeften waren opgenomen, welke ten onrechte beschouwd werden hare omschrijving in de artikelen van het hoofdstuk niet te vinden. Deze opmerking heeft de Regering moeten bevreemden, vermits bij eene naauwkeurige beschouwing geene der onder n°s. 3, 4, 9, 11, 12, 14 en 15 aangewezen posten tegen de daar tegenovergestelde artt. 48, 12, 49, 39, 41, 55, 23 en 18 der begroting voor 1855, wat de omschrijving van het onderwerp aangaat, in overeenstemming zijn, waarvan de Algemeene Rekenkamer zich, volgens art. 27 der wet van den 5den October 1841 (*Staatsblad* n°. 40) voor de verevening moet overtuigen; moetende hier nog worden opgemerkt, dat men bij de vergelijking waarschijnlijk bij vergissing de begroting van 1856 heeft geraadpleegd. Overigens kan bij de Regering geene afdoende reden worden verondersteld om uitgaven, tot een bepaald artikel der begroting behorende, ten laste van de onvoorziene uitgaven in aanmerking te brengen en daardoor het hulpmiddel te verminderen om, bij de ontoereikendheid van een der onderdeelen van het hoofdstuk, daaraan door middel van af- en overschrijving te gemoet te komen. Met opzigt tot de vraag of het muntloon van halve centen in Maart en April 1855 wel als eene onvoorziene behoefte kan worden aangemerkt, moet toestemmen worden beantwoord, omdat wanneer die uitgave bij het zamenstellen der begroting in Julij 1854 had kunnen worden voorzien, daarvoor ongetwijfeld een post op de begroting zou zijn uitgetrokken. Overigens kan de Regering niet toegeven dat gratificatiën en schadeloosstellingen met kwistige hand worden toegerekend. De daarvan aangehaalde voorbeelden onder n°s. 7, 13, 16 en 17 kunnen ten bewijze van het tegendeel strekken, alzoo in den regel is aangenomen om de nagelaten betrekkingen van overleden ambtenaren, wanneer dezelve, met huisgezinnen bezwaard, zich in min gunstigen finantielen toestand bevinden, eene tegemoetkoming te verlenen, niet overtreffende hetgeen uit de stilstande bezoldiging vrij komt te vallen; welke uitgaven echter in verband met de wet van 5 October 1841 (*Staatsblad* n°. 40) niet uit de begrotingspost kunnen worden bestreden, en daarom op de onvoorziene uitgaven worden aangewezen. Zoodanige ondersteuning beschouwt de Regering als eene uitgaaf die ten toets van billijkheid allezijs kan doorstaan. Evenzeer vordert de billijkheid, wanneer buiten

eigen toedoen verliezen zijn geleden, daarvoor na een naauwkeurig onderzoek eenige tegemoetkoming te verlenen; dienvolgens moet de Regering de geuite meening bestrijden, dat de onvoorziene uitgaven voor 1855 zouden zijn uitgeput voor uitgaven, niet overeenkomende met een zuinig beheer en met het welbegrepen belang der schatkist. Niet minder moet zij de meening bestrijden, dat in die handelwijze op eene bedekte wijze verhooging der tractementen aan ambtenaren bij gunst wordt verleend, vermits niet een enkele der ambtebaren wordt aangetroffen onder de personen, voorkomende in de aangestipte posten, welke eenig gunstbewijs heeft genoten.

Van de drie klompen Aruba-goud, in der tijd in de mineralogische afdeeling van 's Rijks Museum van Natuurlijke Historie te Leyden opgelegd, werd het behoud van een voor het museum voldoende geacht. De te-gelde-making van de beide andere heeft aan de schatkist eene bate opgeleverd van f 9831.46.

Die bate is buiten schade voor de wetenschap verkregen. De Regering kan alzoo niet inzien dat hare verrigting ten deze verdient te worden betreurd.

ART. 2 VAN HET ONTWERP VAN WET.

De artt. 22, 41 en 42 waarop uit den post van onvoorziene uitgaven kan worden overgeschreven, zijn geene nieuwe posten, zoo als bij het Voorloopig Verslag wordt te kennen gegeven, maar komen eveneens voor op de begroting van 1855; voor 1856 was het onnoodig art. 22 in ART. 2 der wet op te nemen, omdat de raming voor voorbijgaande uitgave aanzienlijk was verhoogd, terwijl voor 1857 op de vroegere raming is teruggekomen. De artt. 41 en 42 zijn in het wets-artikel gebragt, omdat, alhoewel beide tot een verhoogd bedrag in de raming zijn uitgetrokken, niettemin de behoefte altijd zeer onzeker blijft en het uit dien hoofde der Regering wenschelijk is voorgekomen, de gelegenheid open te houden om, zoo zulks noodig mogt zijn, ook deze posten te kunnen aanvullen door af- en overschrijving uit de onvoorziene uitgaven, waartegen wel geene overwegende bezwaren kunnen bestaan.

De Minister van Financien,
VROLIK.

[II. 136.]

MEMORIE VAN BEANTWOORDING van het Voorloopig Verslag der Commissie van Rapporteurs voor het Ontwerp van Wet tot vaststelling van hoofdstuk X der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1857.

Op dezelfde wijze als dit vroeger gebruikelijk is geweest, zal men het Voorloopig Verslag over dit hoofdstuk uitgebragt bij de beantwoording op den voet volgen.

§ 1. Met leedwezen heeft men vernomen, dat over het algemeen niet zeer gunstig over deze begroting wordt gedacht.

Des te meer zal men trachten, door het geven van ophelderingen, de gemaakte bedenkingen uit den weg te ruimen en daardoor een gunstiger oordeel mogelijk te maken.

Indien het antwoord daardoor eene meer dan gewone uitgebreidheid mogt verkrijgen, vleit men zich dat dit alsdan aan de noodzakelijkheid om in vele details te treden zal worden toegeschreven.

Er zijn leden, die het gevoelen voorstaan, om de begroting van dit hoofdstuk op tien en een half miljoen te verminderen.

Zij herinnerden aan het deswege door menig deskundige, en ook door den tegenwoordigen Minister, aanvankelijk te kennen gegeven gevoelen, dat dit cijfer als voldoende voor onze defensie kon worden beschouwd; dat vorige Ministers er mede zijn toegekomen enz.

Men erkent dit gereedelijk, voor zoover die meening de verklaring van den tegenwoordigen Minister betreft, bij de behandeling der begroting van 1853 afgelegd, dat het toen gepeiti oncerd bedrag, ad f 10,400,000 (dus nog f 100,000 minder), hem voor de geraamde behoefte genoegzaam voorkwam, en hij het geen daarop mogt te kort komen, op andere artikelen, inzonderheid door bezuiniging op het materieel, hoopte te vinden.

In dienzelfden geest is ook door hem de begroting voor 1854 opgemaakt, welke mede tot een bedrag van f 10,100,000 bij de wet van 24 December 1853 (*Staatsblad* n°. 150) vastgesteld is geworden; doch bij de Memorie van Toelichting tot die begroting heeft hij toenmaals reeds gezegd, dat hij getracht had de begroting van 1854, overeenkomstig de toezegging bij de begroting van 1853 gedaan, op hetzelfde eindcijfer te houden, maar dat de ondervinding hem had doen zien, dat de verhooging van het cijfer der begroting wenschelijk zou wezen in het belang van 's Rijks verdediging.

Het zal onnoodig zijn te herhalen, wat daarover destijds is

voorgevallen, doch zeker is het, dat bij de behandeling der verhooging, waartoe de Regering zich nog in dat jaar gedrongen heeft gezien, aan den Minister, bij het Voorloopig Verslag over die verhooging, van wege de Tweede Kamer der Staten-Generaal deze drie vragen zijn gedaan:

1°. of de toen aangevraagde gelden, voor zoover ze niet een gevolg zijn van de hooge prijzen van het brood en de fourrages, als eene blijvende verhooging van het Xde hoofdstuk der Staatsbegrooting moeten beschouwd worden;

2°. welke dan het eindcijfer van dat hoofdstuk op den duur zal zijn; en

3°. of dan daarmede in alle behoeften voor onze verdediging zal te voorzien zijn, en wij zullen kunnen gezegd worden een leger te bezitten, zoodanig ingerigt als, in verband met ons verdedigingsstelsel, tot eene krachtige verdediging des Rijks noodzakelijk is?

Waarop door den Minister is geantwoord:

Ad 1um. Voor zoover de uitgaven niet een gevolg zijn van de hooge prijzen van het brood en de fourrages, of van de scheeps- en wagenvrachten, waarvan de oorzaak mede voorbijgaande is, zal hetgeen verder voorgesteld is, *blijvend wezen*.

Ad 2um. Wat het eindcijfer op den duur zal zijn, kan niet wel bepaald worden, vermits de begrooting jaarlijks een punt van overweging tusschen de Regering en de Staten-Generaal uitmaakt; doch men vermeent dat het eindcijfer der begrooting van Oorlog, om op eene gepaste wijze in de behoeften te voorzien, ongeveer f 12,000,000 zou dienen te bedragen.

Ad 3um. In dat geval, wanneer zoodanige som wordt aangevend, zullen wij een staand leger kunnen bezitten, zoodanig ingerigt, als, in verband tot ons verdedigingsstelsel, tot eene krachtige verdediging des Rijks noodzakelijk is; altijd behoudens de voorschriften, welke het VIIIste hoofdstuk der Grondwet, wegens de verdediging des Rijks, verder aan de hand geeft.

De Minister heeft dus open en onverbloemd de behoefte aan de Vertegenwoordiging te kennen gegeven. Hij heeft daarom trent naar pligt en geweten gehandeld, en hij zou hetzelfde antwoord op de drie vragen op nieuw moeten geven, als die hem andermaal werden voorgelegd.

Ja, men kan de begrooting van Oorlog minder stellen, als men dit zou willen doen om de Vertegenwoordiging te believen, of zich, in populairen zin, aangenaam te maken; maar de Minister van Oorlog moet verklaren, dat naar mate men de raming zal willen verminderen, men dit altijd te weinig zal doen; want dan zal men een zoodanig gebrekkigen toestand van zaken verkrijgen, dat het geld, daaraan besteed, eigenlijk voor de verdediging des Rijks verloren, dat het eene onnutte uitgaaf zal wezen.

Men vergeet niet, dat de proef eener stelselmatige vermindering, in 1849 genomen, wrange vruchten heeft gedragen. Men bezuinigde toen twaalf tonnen gouds, maar men had daarvoor een verzwakt, een ontoereikend leger.

Reeds onder het bestuur van den Minister van Oorlog van Spengler kwam men tot de overtuiging, dat de organisatie der verschillende wapens geen stand kon houden, dat die moest veranderd worden.

Onder dat bestuur kwam dan ook een gedeelte der reorganisatie tot stand, welk onder den tegenwoordigen Minister voltooid werd, maar welke natuurlijk meer geld vorderde; zoodat op hem het bezwaar van eenen vroeger verkeerd genomen maatregel is overgegaan.

Noemt men de organisatie, zoo als zij nu bestaat, *al te uitgebreid en te kostbaar*, dan moet men tot den maatregel van 1849 terugkeeren; want het toestaan of vaststellen der begrooting, eenvoudig tot een bedrag van tien en een half millioen, laat geene eigenlijke raming meer toe en vordert op nieuw eene stelselmatige reductie.

De Minister van Oorlog vertrouwt dat dit niet in de bedoeling der leden van de Kamer kan liggen, die dit denkbeeld geopperd hebben, want dan zou daarop mede de aanmerking toepasselijk wezen, welke in de 3de paragraaf van dit verslag voorkomt en waarbij gezegd wordt, dat men bij het opmaken der begrooting minder de behoefte dan het cijfer van elf en een half millioen in het oog had gehouden.

Hier zou dus ook de wezenlijke behoefte voor een aangenomen cijfer (tien en een half millioen) achterstaan, hetgeen niet dan zeer noodlottige gevolgen voor de belangen van het Rijk zou hebben. Doch zoo zeer als de Regering met nadruk verklaart, dat zij nimmer hare raming naar een gegeven bedrag zou inrigten (wel om, ware het doenlijk, het minst mogelijk cijfer aan te vragen), zoo vertrouwt zij ook, dat op zoodanig denkbeeld van reductie verder niet zal worden aangedrongen. Zij vertrouwt dit te meer, omdat de grondslag, waarop deze meening steunt — het zij met alle bescheidenheid gezegd, — niet juist is.

In het verslag toch wordt gezegd:

„Dit departement gaat voort met ongeveer dezelfde som als

voor de laatste jaren is gegeven, te vragen, niettegenstaande door het gezegend herstel des vredes een gunstiger verschieft is geopend. Hierop vertrouwend, zijn de meeste Europeesche Staten bedacht om de onkosten van hunne legers te verminderen.”

Dit is ook zoo, maar die legers bevonden zich op voet van oorlog, en dan valt bij het herstel van den vrede te verminderen, maar niet, wanneer men, zoo als hier, op den voet van vrede is gebleven.

De verhooging toch, welke de begrooting van 1854 ondervond, betrof, behalve hetgeen wegens de duurte der behoeften vereischt werd, alleen eene verbetering der strijdkrachten.

Van daar dat, toen in de zitting van 28 Maart 1854 een amendement werd voorgesteld, om in den considerans der wet de woorden: *uit hoofde van buitengewone omstandigheden* in te lasseschen, de Minister zich bereid verklaarde dat amendement, namens de Regering, over te nemen, onder voorwaarde, dat daardoor niet worde gepraesjudiceerd aan het voornemen dat bestaat, om den toestand van het leger op een duurzamen voet te regelen en te verbeteren; eene verbetering, daarin bestaande, dat de miliciens twaalf maanden onder de wapenen zouden blijven; dat alle ligtingen jaarlijks ter oefening te zamen komen; dat de kaders der onder-officiers en korporaals van de infanterie worden uitgebreid, en er jaarlijks groote manoeuvres plaats hebben.

De Minister heeft deze verklaring in de zitting van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, van den 10den April daaraanvolgende, herhaald en toegelicht, en zijne handelwijze is dus niet inconsequent, wanneer hij voortgaat met vragen zoo als gedaan is, maar altijd volgens den maatstaf, door hem aan de Vertegenwoordiging op hare vraag opgegeven, namelijk ongeveer twaalf millioen.

„Maar — zal men zeggen — het blijkt immers dat genoemd bedrag voor de aan de Staten-Generaal opgegeven en hiervoren vermelde doeleinden ontoereikend is, en dat het dus veel hooger zou klimmen als uwe voornemens volbragt wierden.”

Men stemt dit toe, maar hierbij neemt de tegenwoordige Minister andere buitengewone omstandigheden in aanmerking, waarin men door de duurte der levensmiddelen en het stijgen van den prijs der materialen alsnog verkeert.

Die omstandigheden stellen hem tot pligt daarop te letten, en van daar dat het aangevraagd bedrag voor 1857 zelfs minder is dan dat hetwelk voor de loopende begrooting is toegestaan, als zullende dat verschil, de begrooting ingewilligd wordende, ongeveer f 100,000 bedragen.

Vermindert de duurte der levensmiddelen allengskens, zoo als dit in het belang der algemeene maat schappij wenschelijk is, zoodat de prijs daarvan meer en meer op vroegeren stand terugkomt, dan behooren in evenredigheid de miliciens langer onder de wapenen te blijven, opdat langs dien weg de weerbaarheid der bevolking toeneme in het belang van 's Rijks verdediging; welk belang door de verademing des vredes, welke wij voor het oogenblik genieten, nog geenszins verminderd of verzwakt is.

Hieromtrent zal toch wel bij niemand eenige twijfel bestaan. Daarenboven, men kan en mag de begrooting van Oorlog niet anders beschouwen dan in verband tot 's Rijks overzeesche bezittingen, welke in het bestaan der krijgsmiddelen hier te lande eene bron hebben, die daarvoor gestadig vloeit en waarmede het leger in Indie staat of valt.

Eindelijk; indien men meent, dat de organisatie van het leger op eenen al te uitgebreiden en kostbaren grondslag staat, welke, in verband met de kosten van de oorlogs-marine, de finantieele krachten van den Staat te boven gaan, dan vordert de billijkheid, dat men eerst bepale, hoe groot het bedrag dier uitgaven eigenlijk is.

De begrooting van Oorlog toch is eene raming van uitgaven van zeer verschillenden aard. Daaronder zijn uitgaven, ofschoon op die begrooting behorende, evenwel aan 's lands defensie geheel vreemd; andere, waarvan een gedeelte in 's Rijks schatkist terugvloeijen, en wederom andere, welke aanleiding geven tot baten en overschotten.

Het spreekt van zelf dat wanneer men wil weten wat de werkelijke uitgaven zijn, welke de Staat voor 's lands defensie gedaan heeft, men al die sommen van het eindcijfer der raming moet aftrekken.

Voor het laatst geslotendienst jaar, het jaar 1854, werd eene raming vastgesteld (wet van den 24sten December 1853, *Staatsblad* n°. 150) van f 10,400,000.00

Dit bedrag werd verhoogd (wet van den 13den April 1854, *Staatsblad* n°. 29) met 1,045,270.00

Te zamen f 11,445,270.00

Transporteren f 11,445,270.00

Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1857.

(Memorie van Beantwoording van het Voorloopig Verslag der Commissie van Rapporteurs voor Hoofdstuk X.)

	Per transport	f 11,445,270.00
Hiervan is, blijkens de door de Algemeene Rekenkamer opgenomen en gesloten definitive rekening, overgebleven		79,125.29

zoodat is betaald	f 11,366,144.71
-----------------------------	-----------------

Onder die betalingen komen echter onderscheiden uitgaven voor, welke geacht kunnen worden niet tot het Departement van Oorlog te behooren, als:

XIIde afdeeling, artikel 31. Kosten wegens onderhoud en vestiging van militaire huisgezinnen in de kolonien der Maatschappij van Weldadigheid f 38,016.20

XIIde afdeeling, artikel 34. Subsidie aan het invalidenhuis te Leyden 5,000.00

XIIIde afdeeling, artikel 37. Tractementen, soldijen en verdere kosten van het corps maréchaussée 192,164.00

XIVde afdeeling, artikel 39. Pensioenen, gagementen en onderstanden 1,532,674.21

Hetgeen de werkelijke uitgaven voor 's lands defensie vermindert met eene som van . . .	1,767,854.11
---	--------------

Blijft. . .	f 9,598,290.30
-------------	----------------

Hiervan moet men nog aftrekken die gedeelten der uitgaven, welke in 's Rijks schatkist terugvloeijen, of, in andere woorden, de ontvangsten door 's Rijks schatkist gedaan, voortkomende uit het beheer van Oorlog, als:

Opbrengst van het domein van Oorlog, waarin zijn begrepen de pachten der grasgewassen en visscherijen om de vestingen, verkoop van boomen en houtgewassen, mitsgaders van het buiten dienst gesteld materieel der artillerie, genie en hospitaal-goederen, te zamen f 92,724.745

Provenue van verkochte paarden 19,952.69

Opbrengst van verkochte kaarten, bij het Departement van Oorlog voorhanden en bij hetzelfde vervaardigd wordende . . . 2,886.40

Voorts de registratieregten van publieke aanbestedingen van artillerie- en genie-werken, mitsgaders geneesmiddelen . . . 11,429.745

Idem van de acten van aanstellingen van beambten en officieren 8,623.565

Zegelgelden, met de verhooging van alle stukken daaraan onderhevig, van het Departement van Oorlog uitgaande, welke kunnen geacht worden te bedragen . 10,500.00

Registratieregten van contracten wegens leverantien aan de corpsen en hospitalen, als:

van fourrages . f 9,483.43

„ brood . . 3,038.28

„ kleeding en

uitrusting . . . 10,032.23

van levensmidde-

len in de hospitalen 809.95

van remonte-

paarden . . . 2,012.93

25,376.82

171,493.965

Zoodat de Staat voor het dienstjaar 1854 werkelijk ten behoeve van 's lands defensie heeft uitgegeven eene som van	f 9,426,796.335
--	-----------------

Aldus nog geen negen en een half millioen.

Voor het dienstjaar 1857 wordt voorgedragen eene raming van uitgaven van f 11,586,082.28, aldus meer dan elf en een half millioen; doch men kan vooraf de verzekering geven, dat ook voor dat jaar de werkelijke uitgaven van den Staat voor 's lands defensie de werkelijke uitgaven van het laatst afgesloten dienstjaar niet zullen overschrijden.

Het kan dien ten gevolge geenszins de vraag zijn, of eene raming

van meer dan elf en een half millioen, maar wel of de werkelijke uitgaven van minder dan negen en een half millioen de financiële krachten van den Staat te boven gaan.

De Minister vleit zich dat de voorgaande beschouwingen ook aan die leden zullen welgevallig zijn, die niet bepaald bij het cijfer van tien en een half millioen blijven staan.

Uit die beschouwingen vloeit toch voort, dat de staat der cijfers geheel anders is dan men zich dien bij het opnoemen van het eindcijfer eener begrooting oppervlakkig voorstelt.

Maar hunne bedenkingen zijn ook nog van anderen aard. Zij hadden gewenscht in de aangeboden begrooting een begin van vermindering te ontdekken. » Zij zagen in verschillende onderdeelen dezer wet niet alleen een volslagen gemis aan het beginsel van besparing, maar zelfs de bronnen van meerdere uitbreiding en verhooging.

Men veroorlooft zich hieromtrent de opmerking, dat men nimmer uitzigt heeft gegeven op zoodanige vermindering als welke men zich hier schijnt voor te stellen, namelijk een begin, hetwelk op zich zelf weinig zou beteekenen, wanneer het niet graduëel werd voortgezet. Doch hoe zou dit kunnen ten aanzien van uitgaven, welke voor geene vermindering vatbaar zijn dan door het opnieuw omwerken van bestaande kaders, formatien als anderzins, die, nauwelijks tot stand gekomen, weder zouden moeten veranderd worden?

Wanneer de uitgaven aanzienlijk zijn, zoo als zulks inderdaad met opzigt tot een leger het geval is, dan moet men daarvan iets goeds, iets degelijks voor het Rijk kunnen verwachten; — en die verwachting kan van instellingen van kostbaren aard niet verkregen worden, dan door daaraan een karakter van duurzaamheid te verbinden; door daaraan datgene te besteden wat vereischt wordt, om op den duur die uitkomsten te verzekeren, welke men daarmede op het oog heeft.

Dit neemt niet weg dat men bij het beheer der zaken de meest mogelijke spaarzaamheid behoort in het oog te houden, en die regel wordt in het bestuur van Oorlog volstrekt niet veronachtzaamd, hetgeen men gaarne in bijzonderheden zou openleggen, indien het onderwerp er voor vatbaar was; doch men zou dan de retroacta van een geheel jaar moeten compulsen om dit aan te wijzen. Ongetwijfeld zou men dit hebben kunnen doen, wanneer het volslagen gemis aan het beginsel van besparing eenigermate was aangetoond. Men zou daarop dan bij voorkomende gelegenheid kunnen letten, daar wenken van dien aard, die alzeins strooken met het gemeen overleg tusschen de Regering en de Staten-Generaal, steeds op prijs worden gesteld.

Men wil zich dan ook hier niet beroepen op de recapitulatie, bij de begrooting gevoegd, welke niet alleen het meerdere maar ook het mindere eener raming bij vergelijking aanwijst, omdat daaruit niet altijd een geest van besparing is op te maken, daar die sommen naar mate der behoeften fluctueren; doch zeker is het, dat eene Regering niet wel zoude handelen, indien zij, bij de overtuiging dat er takken van beheer voor verbetering vatbaar waren, dit naliel uit vrees van daarop aanmerkingen te zullen vernemen. Die aanmerkingen liggen in den aard der contróle, welke de Verteenwoordiging op de handelingen der uitvoerende magt bij de behandeling der begrooting natuurlijk uitoefent; doch men behoort daarom tegen de mededeeling van het middel dat voor 's lands dienst beter is, niet op te zien.

Zoo wordt wellicht de verbetering, welke men in de veterinaire dienst bij het leger wenscht aan te brengen, onder de bronnen van nieuwe uitbreiding en verhooging gerangschikt; maar wanneer men nagaat wat kostbaar eigendom de paarden zijn, welke het Rijk voor de dienst bij het leger bezit, dan zal men moeten erkennen, dat een Minister niet aan zijne verplichtingen zou beantwoorden, indien hij daar geen acht op sloeg.

Worden hem de middelen daarvoor geweigerd, hij zal het betreuren, maar zijne verantwoordelijkheid is dan gedekt. Door zulke middelen worden wezenlijke besparingen geboren. De zorg voor de bewaring der waarde van elk eigendom leidt op den duur tot bezuiniging; de veronachtzaming, de verwaarloozing, leidt tot de vermindering der waarde.

Een ander deel der leden wilde duidelijk aangetoond zien dat met het thans gevraagde cijfer bereikt is, hetgeen deze Minister zich voor oogen heeft gesteld.

Hij kan daarop in gemoede toestemmend antwoorden.

Nederland kan geene uitgebreide militaire magt onderhouden, maar wat het van dien aard bezit, moet in zijne soort goed, ja zeer goed wezen. Het moet de kern zijn waarop in tijd van gevaar kan worden gerekend, waarop de alsdan te nemen maatregelen in het groot kunnen steunen. Die bestanddeelen zijn in het leger aanwezig. Het moge niet groot zijn, het is in gehalte over het algemeen uitmuntend. Dit is het getuigenis van vreemde, van onpartijdige beoordeelaars; maar zij is, zoo als de Minister vertrouwt, mede in de publieke opinie des lands gevestigd, waarop het vooral aankomt, en welke geenszins de mate van kennis en

Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1857.

(Memorie van Beantwoording van het Voorloopig Verslag der Commissie van Rapporteurs voor Hoofdstuk X.)

geoeffendheid voorbijziet, welke bij alle wapens toenemende is. Overal waar Nederlandsche officieren zich in het buitenland vertoonen, worden zij juist daarom met onderscheiding ontvangen en bejegend. De inrigtingen van militairen aard worden door vele vreemde officieren bezocht, en wegens hare doeltreffendheid geroemd. Zij kunnen met de beste in andere landen wedijveren. Is de zedelijke kracht bij het leger aanwezig en verdient zij in alle opzichten de ondersteuning welke eene wenschelijke stabiliteit haar alleen kan verzekeren, ook de stoffelijke middelen van tegenweer worden niet veronachtzaamd. De uitrusting en wapening der vestingen, een werk dat zoo moeilijk en waaraan zoo veel gelegen is, is genoegzaam voltooid. De vestingen zelve zijn in goeden staat van onderhoud, doch voor het uitwendige wordt niets aangewend. Alleen het nuttige wordt in acht genomen. Dit alles zou nog voor breedere ontvouwing, ook ten aanzien van andere takken van de dienst vatbaar wezen, maar men acht dit voldoende voor het betoog, dat verlangd werd, en dat den toets

van een naauwkeurig onderzoek kan doorstaan, zonder dat men nu heeft willen zeggen, dat alles volmaakt is; maar het bestuur van Oorlog is ten allen tijde, wanneer het mogt gevorderd worden, tot openlegging van zaken bereid.

Zijn er dus slechts enkele leden, die, zonder in nadere beschouwingen te treden, zich voor het wets-ontwerp hebben verklaard, de Regering vleit zich, dat de nadere toelichtingen, welke zij daaromtrent geeft, het vertrouwen niet zullen beschamen, dat zij ten opzichte van hare handeligen mag genieten, en dat vele andere leden daaraan hunne goedkeuring zullen kunnen hechten.

§ 2. Zich gedragende aan hetgeen hij bereids hiervoren ter beantwoording van de 3de zinsnede van § 1 van het Voorloopig Verslag gezegd heeft, voldoet de Minister gaarne aan het verlangen bij deze paragraaph in de 2de en 3de zinsneden geuit, in het vertrouwen dat de hieronder gestelde staat een volledig overzicht van hetgeen gevraagd is bevat.

OVERZIGT *betrekkelijk het aanwezig personeel bij de corpsen infanterie, cavalerie, artillerie en het bataillon mineurs en sapeurs, over het tijdvak van 1851—1855.*

JAREN.	Aantal nieuw aangeworven en gereëngageerde militairen.		Gemiddeld aantal vrijwilligers dat onder de wapenen is geweest.		Gemiddelde sterkte der troepen in active dienst.								Gemiddeld aantal der aanwezend geweest zijnde paarden.		BEDRAG der KOSTEN.
					Offi- cieren.	Kader en vrijwil- ligers.	Miliciens.								
	Tot aanvull. van het incompleet aan vrijwilligers.	Voor 12 maand.	Voor 6 maand.	Voor 4 maand.			Voor 3 maand.	Voor 1 maand.							
		Nieuw aangeworvenen.	Gereëngageerden.	Kader.			Soldaten.	Offi- cieren.	Troe- pen.						
1851	2107	1004	4752	9816	1205	14568	1825	185	"	"	5885	"	470	2661	f 5,667,608.22
1852	2195	1012	4889	8978	1204	13867	2714	185	"	5184	924	"	463	2615	5,696,543.025
1853	2087	969	4918	8607	1178	13555	3317	1116	"	5214	52	"	452	2748	5,879,196.98
1854	2419	1054	5125	8425	1167	13550	2885	526	6231	"	"	7450	444	2934	6,609,321.275
1855	2258	1047	5346	8396	1151	13742	3618	550	6563	"	"	1901	430	3127	6,696,364.23

Daar oefening voor kracht geldt, zal men ongetwijfeld bij de inzage van het overzicht opmerken, dat dit ten aanzien der miliciens in de laatste jaren aanmerkelijk is toegenomen, en dat dit, met ijver en onafgebroken voortgezet wordende, tot belangrijke resultaten voor 's lands verdediging moet leiden.

Die oefeningen bedroegen:

in 1851	1,263,300	dagen,
" 1852	1,751,375	"
" 1853	2,248,405	"
" 1854	2,590,095	"
" 1855	2,365,910	"

Wat den wensch aangaat om eene opgaaf te ontvangen van de geldswaarde van den voorhanden voorraad materieel, even als zulks bij het VIIIste hoofdstuk der Staatsbegrooting plaats heeft, acht men zich verplicht te kennen te geven, dat er geene bepaalde gegevens omtrent die waarde bij het Departement van Oorlog bestaan. Men moet er bijvoegen, dat men bij hetzelfde nimmer het nut heeft ingezien om zoodanige opgave op te maken, naardien zij in de meeste gevallen slechts weinig aan het oogmerk zou beantwoorden, daar de waarde van vele voorwerpen tot het materieel behoorende, om zoo te spreken, met den dag verandert.

Daarbij voor een oogenblik aannemende, dat men uit de 27 magazijn-inventarissen der vestingen, die van de stapel-magazijnen, van de veldbatterijen en van het pontonwezen, hoofdstuksgewijze van elk voorwerp het totaal te zamen trok dat in het Rijk voorhanden was op een bepaald tijdstip, dan zoude men toch, om tot de bepaling van de geldswaarde te komen, ingeene geringe verlegenheid verkeerden. Nam men namelijk tot grondslag van die berekening de kosten van daarstelling of aanschaffing der voorwerpen, welke des noods voor elk als bekend kunnen worden beschouwd, dan valt het toch in het oog, dat de opgaaf der geldswaarde, welke men daardoor zoude verkrijgen, geheel fictief zoude worden, als alleen aanwijzende welke uitgaven er hebben plaats gehad om in het bezit van het aanwezige materieel te komen.

Blijkbaar zoude dus de berekening op eenen anderen grondslag moeten berusten.

Men zoude namelijk de werkelijke, de oogenblikkelijke waarde moeten trachten te vinden; doch daarbij ontstaat de vraag, hoe men tot de kennis dier waarde zal geraken. Wil men dit op elke plaats laten doen, dan zal er, zoo als van zelf spreekt, eene groote ongelijkheid ontstaan, zoowel omdat de beoordeeling der waarde onmogelijk overal dezelfde zal wezen, als omdat de toestand der voorwerpen zelve verschillend zal zijn. Er zou ten deze geene gelijkvormigheid of betrekkelijke juistheid kunnen geboren worden, tenzij één persoon met de opname door het geheele Rijk belast wierd: doch dit zou niet alleen eene groote en zeer langdurige werkzaamheid vereischen, maar ook op vele uitgaven te staan komen.

De organisatie van het leger steunt op het stelsel van defensie, dat tijdens het bestuur van den Minister van Oorlog van Spengler is aangenomen, en alstoen door hem aan de beide Kamers der Vertegenwoordiging in comité-generaal is medegedeeld, met welk stelsel de tegenwoordige Minister van Oorlog zich bij de aanvaarding van zijne betrekking onmiddellijk en bepaaldelijk heeft vereenigd, en hetwelk alsnog tot grondslag strekt voor de handelingen van het bestuur van Oorlog.

Ontwerpen voor de kustverdediging zijn op dit oogenblik bij het Comité van defensie aanhangig, zijnde ter regeling van dit belangrijk onderwerp door Zijne Majesteit, op voorstel van de beide daarbij betrokken departementen, hoofdofficieren der marine aan het comité als gewone leden toegevoegd. Van dezen gemeenschappelijken arbeid mag men de beste resultaten verwachten, vooral daar de voorstellen, tot die verdediging betrekkelijk, met veel zorg zijn te zamen gesteld.

Deze inlichtingen, met die reeds bij de 1ste paragraaph gegeven, zullen, zoo men vertrouwt, allezins strekken tot handhaving der noodzakelijkheid van de aangeboden raming, waarbij men nog met opzigt tot het materieel kan voegen, dat de voorraad, in 's Rijks magazijnen voorhanden, getuigt van de zorg, welke daarvoor sedert jaren is gedragen, en dat die voorraad, in het algemeen genomen, gezegd kan worden zich in eenen goeden staat te bevinden.

Men beaamt hetgeen in de laatste paragraaph gezegd is omtrent

Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1857.

(Memorie van Beantwoording van het Voorloopig Verslag der Commissie van Rapporteurs voor Hoofdstuk X.)

de regeling bij de wet van de sterkte en indeeling van het leger. De zorg is daarvoor bij art. 178 van de Grondwet aan den Koning opgedragen.

§ 3. De beschouwingen, in de eerste zinsnede van deze paragraaf vervat, zijn hoofdzakelijk reeds in de eerste paragraaf van deze memorie beantwoord.

De begrooting van Oorlog wordt naar de behoeften, niet naar een te voren aangenomen bedrag opgemaakt.

De toelichtende staten, bij de raming gevoegd, strekken daarvan ten bewijze. Daar waar formatien en kaders bestaan, kan men deswege niet willekeurig handelen. Dat men het eindcijfer niet noodeloos wil opvoeren, blijkt uit de omstandigheid, dat de ontworpen begrooting f 75,000 minder bedraagt dan die van het loopende jaar, terwijl door de gunstige uitkomst der aanbesteding van de fourrages dit bedrag met f 23,917.72 is verhoogd geworden. Er bestaat dan ook geene vrees dat men de toevlugt tot suppletoire begrootingen zal behoeven te nemen. Men spreekt hier natuurlijk van eenen gewonen staat van zaken, niet van buitengewone of onvoorziene omstandigheden, welke buiten de berekening van het bestuur van Oorlog liggen; ontstaan die niet, dan wordt van de zijde van dat bestuur aan geene suppletoire begrootingen gedacht. Duidelijker meent men zich niet te kunnen verklaren.

Wat de aangehaalde zinsnede omtrent het materieel der genie betreft, men heeft met het gepetitioneerd bedrag de aanvraag voor dit artikel van uitgaaf bedoeld.

Eene groote neiging tot pensionering bestaat bij het bestuur van Oorlog niet.

Dit zal blijken, vooreerst wanneer men acht geeft op de aanvragen, welke daarvoor geschieden en waartoe bij de wet bevoegdheid is verleend, zoodat het pensioen op zekeren leeftijd en na vervulde dienst niet kan worden geweigerd; maar ook ten andere, omdat het niet geschiedt dan na rijpen rade, na daarover de autoriteiten, die het aangaat, gehoord te hebben, en wanneer het dienstbelang zulks vordert.

Verschillend is dan ook telken jare het getal der op pensioen gestelden; zoo was het in 1855 aanmerkelijk minder dan in de voorafgaande jaren. Evenzoo verschilt ook het versterf, waarvan het bedrag in 1855 tot ruim f 113,000 was gestegen.

Ook moet hier niet worden voorbijgezien, dat de vermeerdering van het cijfer der pensioenen een gevolg is van de gunstiger bepalingen, welke bij de wetten van den 28sten Augustus 1851 omtrent het pensioenbedrag zijn gemaakt; terwijl de vermindering door het versterf in verband staat met het vroegere pensioenbedrag, hetwelk voor alle rangen aanmerkelijk lager was. Er bestaat dus hierin nog geene evenredigheid, geen grondslag tot vergelijking.

De gunstige uitkomst, welke de aanbesteding der fourrages heeft gehad, doet de hoop voeden, dat het aangevraagd bedrag voor het ration brood, door elkander en gemiddeld genomen, genoegzaam zal wezen.

De bespanning bij de artillerie is op den voet der formatie zoo als die is vastgesteld, zoodat daarvoor geen meer geld heeft kunnen worden gevraagd.

Wegens het onder de wapenen houden der miliciens gedurende een geheel jaar is hiervoren reeds geantwoord en zijn de redenen van verhinderd opgegeven, welke, weggenomen zijnde, daarin als van zelf eene verandering zullen te weeg brengen.

De quaestie wegens het bedrag, dat in het stelsel van den Minister noodig zoude zijn, is hiervoren reeds en met cijfers toegelicht. Wat de beschouwing betreft wegens de uitgaven voor kazernen, stallen als anderzins, mag niet worden voorbijgezien, dat die billijkerwijze niet bij het stelsel van den tegenwoordigen Minister in berekening behoeven te worden gebragt. Die orde van zaken is niet van hem uitgegaan. Zij is vroeger gegrond geworden op de overtuiging van het voordeel, hetwelk de garnizoenen aan de gemeenten opleveren; welk gevoelen nog bij velen vaststaat, wanneer men de aanvragen om vermeerdering van garnizoen of om daarmede begunstigd te worden nagaat, en bedenkt hoe vele plaatsen daarin eene bron van welvaart voor hare ingezetenen vinden. Zeker is het, dat ook in dit opzigt een aanzienlijk deel der uitgaven van Oorlog, door alle oorden des lands, tot de maatschappij terugvloeit en veler bestaan verzekert. De aanwijzing hoedanig het bedrag van het eindcijfer der begrooting eigenlijk behoort berekend te worden, is onder § 1 reeds gegeven.

§ 4. In verband tot de klacht wegens de sporen van een minder spaarzaam beheer in de uitgaven van Oorlog, heeft men gemeend eene vergelijking te moeten maken tusschen de begrooting van 1849 en die van 1857, en daarbij in computatie te moeten brengen welke meerdere uitgaven thans gevorderd worden en wat daarmede toen verkregen werd.

Voor 1849.

Toegestaan bedrag.	f 11,675,000.00
Wat thans aan meerdere duurte der levensmiddelen en materialen gevorderd wordt boven hetgeen in het hiernevens vermeld bedrag werd uitgetrokken	409,400.00
Zoomede het langer onder de wapenen blijven der miliciens: thans bij de troepen te voet 6 maanden, bij de troepen te paard 12 maanden; toen slechts 4 maanden. Hierbij dus het meerdere	489,300.00
Toen voor het kamperen <i>Nihil</i> , thans . . .	16,000.00
Te zamen	f 12,589,700.00
Voor 1857 aangevraagd	11,586,082.28
Alzoo minder	f 1,003,617.72

In 1849 werden in dienst gehouden:

1623 officieren;
19,410 onderofficieren en manschappen;
244 regements-kinderen;
3762 paarden.

In 1857 wordt voorgesteld in dienst te houden:

1603 officieren;
19,119 onderofficieren en manschappen;
3884 paarden.

Hieruit volgt, dat, op het klein verschil na van 20 officieren, 291 onderofficieren en manschappen en 244 regements-kinderen minder, maar daarentegen van 122 paarden meer, in 1857 hetzelfde wordt verkregen als in 1849, doch met meer dan een miljoen gulden minder.

Opzigtelijk de verhooging der tractementen van de paarden-artsen is bij de behandeling der 1ste paragraaf reeds geantwoord, zijnde dit evenzeer als die der maréchaussées reeds bij de Memorie van Toelichting opgehelderd.

Het tweede ration fourrages voor de officieren van den generalen staf is, zoo als zulks door leden van de Vertegenwoordiging zelve welwillend is opgemerkt, reeds bij de begrooting van het tegenwoordig jaar geregvaardigd, zoodat dit niet als eene nieuwe verhooging kan worden beschouwd. En wat de verhooging van de tractementen der troepen (hunne bezoldiging) betreft, welke voor het levensonderhoud van den enkelen man moet dienen, men gelooft, onder verbetering, niet, dat die in een algemeen maatregel van bezuiniging kan worden begrepen. De behoefte is onmiddellijk daar, uitstel niet doenlijk; terwijl er voor den soldaat in het algemeen geen middel bestaat, om bij hetgeen hij geniet, nog op de eene of andere wijze iets anders te verdienen.

Met betrekking tot hetgeen in deze paragraaf al verder voorkomt, ten betooge dat er, naar het gevoelen van eenige leden, in de verhouding der rangen van de luitenants bij de verschillende corpsen opdrijving van uitgaven bestaat, meent de Minister in de eerste plaats te mogen verwijzen naar hetgeen reeds, voor zoo veel betreft de verhouding tusschen de 1ste en 2de luitenants bij het regiment grenadiers en jagers, is vermeld bij het antwoord op het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer nopens de Staatsbegrooting van 1855—1856.

Ten andere meent de Minister te mogen opmerken, dat het wel natuurlijk is, dat wanneer er, zoo als thans het geval is, officieren ontbreken, zulks in den regel in den rang van 2den luitenant is; waaruit van zelf voortvloeit dat, bij de hoofdwapens althans, voor het tegenwoordige minder 2de luitenants zijn dan bij de organisaties zijn uitgetrokken.

Maar ook die vacatures worden, naar gelang daartoe stof aanwezig is, aangevuld. Op die wijze zal dan ook van lieverlede de min juiste verhouding, die nu de aandacht heeft getrokken, verdwijnen.

Opzigts de 1ste luitenants der maréchaussée meent men te mogen aanvoeren, dat, gelet op de weinige mutaties die bij dat wapen plaats hebben, en met het oog op de werkelijk gewichtige diensten die door de leden van dat wapen worden bewezen, bepaald is geworden, dat de 2de luitenants, die organiek zijn uitgetrokken, ook 1ste luitenant kunnen wezen.

Ten slotte meent men het juiste bedrag der verhouding mede met cijfers te moeten aanwijzen, onder opmerking dat het getal 1ste en 2de luitenants van het regiment grenadiers en jagers, in het Voorloopig Verslag opgegeven, mede begrepen is onder het getal bij de infanterie vermeld en dus twee maal is gebragt, waarom die rubriek (grenadiers en jagers namelijk) in het onderstaand overzicht niet is opgenomen.

Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1857.

(Memorie van Beantwoording van het Voorloopig Verslag der Commissie van Rapporteurs voor Hoofdstuk X.)

WAPENS.	1 ^{ste} . LUITENANTS.		2 ^{de} . LUITENANTS.	
	Adjudanten in bijzondere betrekking.	Gewone.	Adjudanten in bijzondere betrekking.	Gewone.
Infanterie . . .	41	231	19	236
Cavalerie . . .	8	47	"	47
Artillerie . . .	15	95	5	92
Genie	"	30	"	17
Maréchaussée. .	"	3	"	4
Moet zijn	64	409	24	396
Af het tegenwoordig bestaande incompleet aan 2de luitenanten, dat successivelijk wordt aangevuld.				195
				201

1STE AFDEELING. — Kosten van het Departement.

De vergelijking dezer kosten met die voor andere minstens even uitgebreide departementen en met de administratiekosten van het veel uitgebreider en kostbaarder leger in België, is in vroegere Memorien van Beantwoording mede reeds toegelicht, weshalve men de vrijheid neemt daarnaar te verwijzen.

Intusschen meent men te mogen opmerken, dat een uit onderscheiden bestanddeelen te zamen gesteld departement, zoo als dat van Oorlog, hetwelk voor een gedeelte uit militaire en voor een gedeelte uit burgerlijke beambten bestaat, moeilijk te vergelijken is, wanneer bij het andere even uitgebreide departement alleen burgerlijke beambten zijn geplaatst.

Vroeger waren de kosten veel aanzienlijker, toen er nog afzonderlijk een departement van den grootmeester der artillerie, eene algemeene directie der genie en een bureau van den generalen staf bestond. Ook is het reeds vroeger gezegd, en dient nogmaals herhaald, dat de werkzaamheden bij het Departement van Oorlog niet op zich zelve behooren te worden beschouwd, maar in verband tot die, welke voor de overzeesche bezittingen van het Rijk gevorderd worden. Deze zijn zeer aanmerkelijk en breiden zich over al de deelen van het departement, met uitzondering alleen van het bureau der genie, uit.

Men kan nagaan wat het bureau voor het personeel en de militaire zaken, wat het bureau der artillerie, wat het bureau der militaire administratie, wat de inspecteur van de geneeskundige dienst met deze belangen te doen heeft, waardoor de werkzaamheden bij het secretariaat, de comptabiliteit, de secretarie en expeditie, den index en de archiven als verdubbeld worden. Hiervan is bij het veel uitgebreider en kostbaarder leger in België geene sprake; terwijl die arbeid voor de koloniale aangelegenheden zóó uitgebreid en aanzienlijk is, dat daardoor alleen de formatie van het departement niet kan worden verminderd.

Omtrent het voorbeeld ten aanzien van den chef van het bureau der artillerie aangehaald, moet worden geantwoord, dat men bij de plaatsing van officieren bij het departement, om daarbij in hun vak werkzaam te zijn, niet de rangen welke door hen bekleed worden in aanmerking kan nemen, maar hunne geschiktheid. De tegenwoordige chef van het bureau der artillerie heeft een voorganger, die denzelfden rang had. De keuze had evenzeer op een luitenant-kolonel of een majoor kunnen vallen. Zoo werd vroeger, en wel niet lang geleden, het bureau voor het personeel en de militaire zaken door een kolonel, thans door een majoor bestuurd. Te dien aanzien bestaat nu niet alleen afwisseling; maar de organisatie, thans in werking, is nog dezelfde als die in 1850 herzien en met tractementen en toelagen geregeld werd. Vóór 1850 bestonden er afdeelingen, aan welker hoofd generaals geplaatst waren, zoodat indien de voet daarvan vroeger kostbaar en omslagtig moge geweest zijn, die zeker reeds in 1850 door eene zuinigere regeling, waarbij onder andere de toelaag van de chefs met 2/5 werd verminderd, vervangen werd.

d. Het getal fourrages, hier bedoeld, is bij een Koninklijk besluit van den 14den Augustus 1843, n°. 51, bepaald geworden. Van die bepaling is door den tegenwoordigen Minister tot dusver

geen gebruik gemaakt, naardien hij slechts twee rations op den voet van luitenant-generaal geniet. Op de begrooting wordt echter het getal rations volgens het hiervoren aangehaald Koninklijk besluit gebragt.

II^{DE} AFDEELING. — Tractementen, bureaukosten enz. voor den grooten en generalen staf enz.

Art. 5. Eenige leden hebben in bedenking gegeven, » of deze kostbare staf, de generale staf, wel in tijd van vrede behoort in stand te worden gehouden. In tijd van oorlog kan die wellicht volstrekt noodig zijn, maar in tijd van rust en vrede is hij overbodig en schadelijk."

Voor dat gevoelen worden verder eenige redenen opgegeven, zoo ten aanzien van de zamenstelling, bezoldiging en snellere promotie, als wegens den indruk dien dit een en ander op andere min begunstigde officieren heeft.

Het schijnt dus noodig hierover in eenige bijzonderheden te treden.

Wat de noodzakelijkheid van het bestaan van den generalen staf betreft, daarover zal wel bij niemand twijfel bestaan, die eenigzins met de vereischten der formatie van een leger bekend is. Het voorbeeld, hetwelk elders daarvan gegeven wordt, spreekt te luide dan dat men het hier zou mogen veronachtzamen.

Die staf verrigt daarenboven, hier te lande, in vreedstijd onderscheidene diensten, die bij andere legers onder verschillende benamingen voorkomen, als: de ingénieurs géographes in Frankrijk; de adjudantuur in Pruissen; de generale en generaal-kwartiermeestersstaf in Engeland. Dit alles vindt men hier in den generalen staf vereenigd. Zoo men dien staf wilde opheffen, de betrekkingen waarin hij voorziet zouden daarom nog noodzakelijk blijven. Het voordeel intusschen zou verloren gaan dat die officieren nu te zamen een dienstvak of wapen vormen, hetwelk in oorlogstijd niet zoo gemakkelijk te vereenigen is als men zich dit wel voorstelt, en hetwelk, om zoo te spreken, verband houdt met al de wapens van het leger. De officieren van den generalen staf toch worden uit die verschillende wapens getrokken. De infanterie, de cavalerie, de artillerie, de genie leveren daaraan, om het zoo te noemen, hare bijdragen. De officieren worden daarbij niet onmiddellijk overgeplaatst, maar allereerst gedetacheerd, en behooren daarvoor bijzondere geschiktheid aan den dag te leggen, te welken einde zij doorgaans met het werk der militaire verkenningen beginnen; een werk dat zij natuurlijk onder toezigt en leiding verrigten, maar waaraan men, onder andere, de groote topographische kaart van het Rijk verschuldigd is, welke, voor zoover zij reeds in druk verscheen, zoo algemeen goedkeuring verwierf, niet alleen wegens schoonheid van uitvoering, maar ook wegens nauwkeurigheid en practische bruikbaarheid.

Wat werk verschaft tevens aan de jonge officieren, die daarmede belast worden, eene bijzondere kennis van de gesteldheid van het land, de terreinen, de wegen, de rivieren, de overgangplaatsen, de hulpmiddelen, waarmede andere officieren — die in de garnizoenen dienstplichtigen van anderen aard te vervullen hebben, welke al hunnen tijd vorderen, en die evenzeer gewichtig en belangrijk zijn — zich natuurlijk niet kunnen bezig houden. Is nu de geschiktheid der bij den staf gedetacheerde officieren genoegzaam gebleken, dan is hunne verkregen kennis nog niet voldoende, maar moeten zij het nut der verschillende wapens, waartoe zij niet behooren, leeren kennen, door die practische te volgen. Tot dat einde moeten zij opvolgend bij de onderscheidene wapens dienen, waardoor zij de aanwending van elk derzelve op het oorlogsveld meer van nabij gadeslaan, op prijs stellen en doorgronden. Hierdoor kunnen zij met te meer vrucht als adjudanten bij de generaals, met een commando belast, optreden, of de dienst in kampementen verrigten, de terreinen daarvoor opnemen en voor het betrekken dezelve inrigten of traceren.

Men ontwaart uit dit alles dat de opleiding tot den generalen staf niet van dien aard is, dat men de instelling in vreedstijd zou kunnen ontbinden, om die in tijd van nood weder in het leven te roepen. Is in het militaire vak tot het verkrijgen van kennis en ondervinding voorbereiding noodig, dan is dit wel met den generalen staf in ruime mate, zóó niet onmisbaar het geval, en het bestuur van Oorlog zou niet op de hoogte van den tijd zijn, waarin het voor de middelen van defensie waken en zorgen moet, indien het de belangrijkheid en het nut van deze instelling voorbijzag of veronachtzaamde.

Wanneer dat bestuur dan ook met levendig genoegen in deze paragraaf van het Voorloopig Verslag de erkenning aantrof van het groot getal kundige mannen, hetwelk in het leger, dank zij hunne tegenwoordige wetenschappelijke opleiding, gevonden wordt, het betreurt dat daarin ook sprake is van den diepen indruk dien de minder begunstigde officieren ondervonden wegens de voorregten welke zij aan hunne jongere kameraden bij den generalen staf toegekend zien. Het twijfelt, of zich dat gevoelen

Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1857.

(Memorie van Beantwoording van het Voorloopig Verslag der Commissie van Rapporteurs voor Hoofdstuk X.)

wel in het algemeen openbaart, of dat gevoelen zich niet tot uitzonderingen bepaalt, terwijl het zeker niet van deskundigen te verwachten is, die te veel prijs op eene goede zamenstelling van het leger stellen, dan dat zij het belang daarvan uit afgunst zouden voorbijzien.

Maar de meening, eenmaal in dien zin in het Voorloopig Verslag geuit, vordert eenig onderzoek naar het »menig indirect voorregt», dat de officieren van den generalen staf zouden genieten. Ten einde dit punt voldoende te beantwoorden, zou men met het indirect voorregt dienen bekend te zijn; doch dit is zeker, dat de officieren, die voorloopig bij den staf voor het werk der verkenningen worden gedetacheerd, geene fourrages genieten; dat zij maandelijksche toelagen ontvangen, ten einde hun te gemoet te komen in de kosten welke de gedurige verplaatsingen van de eene gemeente naar de andere van hen vorderen, daar zij, aan het werk der verkenningen bezig zijnde, slechts kort op eene plaats kunnen blijven en zich aldaar niet geregeld kunnen inrigten.

Van het oogenblik dat een officier van een der wapens bij den generalen staf overgeplaatst wordt, geniet hij het tractement gelijk aan dat der officieren van de cavalerie en rijdende artillerie, doch moet daarvoor ook twee paarden houden.

Wat nu de *snellere* promotie aangaat, die is alleen gelegen in de mogelijkheid van eene spoedige promotie van eersten luitenant tot kapitein, hetgeen altijd van het ontstaan van vacatures afhankelijk is; doch de hogere rangen staan in dit oogenblik bepaaldelijk achter bij de wapens der infanterie, cavalerie en militaire administratie. Wat eene andere wijze van zamenstelling betreft, deze acht men niet uitvoerlijk; vermits eene afwisselende plaatsing bij den generalen staf geene degelijke resultaten zou opleveren en aan het doel niet beantwoorden.

Art. 6. Het aantal der hier bedoelde officieren heeft men alleen in den toelichtenden staat gesteld, omdat zij, wat hunne bevoordering betreft, onder het algemeen kader van het personeel der militaire administratie behooren.

Opgemelde officieren maken echter een deel uit van het kader der corpsen. Hunne tractementen kunnen dus niet anders dan begrepen worden onder de kosten van de corpsen waarbij zij dienen, even als de soldijen der fourriers, sergeanten-majoor en opperwachtmeesters, die ook in zekere opzichten met administratieve aangelegenheden belast zijn.

Art. 8. Ten aanzien van de eerste opmerking moet geantwoord worden, dat het bijvoegen van het cijfer van dit artikel bij het 2de artikel van de Iste afdeeling der begrooting niet rationeel zou wezen, omdat het doen van verkenningen en het maken van plans en kaarten niet tot de werkzaamheden van het departement behoort, zelfs niet door hetzelfde bestuurd wordt, maar door den chef van den generalen staf, die op zich zelven staat. Integendeel, het zou veel eigenaardiger wezen, dat de uitgaven voor het topographisch bureau bij het 8ste artikel wierden uitgetrokken, omdat het topographisch bureau in vele opzichten is een bureau voor de algemeene dienst, des noodig ook ter beschikking der overige departementen van algemeen bestuur.

Vroeger was het ook geen bestanddeel van het Departement van Oorlog, zoodat, wel verre van de kosten bij die van het departement te voegen, deze in billijkheid daarvan behooren te worden afgetrokken.

Dit geldt echter alleen in een geldelijk opzicht, want het topographisch bureau strekt overigens tot sieraad van het departement waartoe het behoort, door de uitmuntende voortbrengselen van topographie, welke men aan dat bureau verschuldigd is.

Tot eene proeve wordt hierbij overgelegd een voorschift ter vervaardiging van kaarten, waarop de aandacht der Koninklijke Academie van Wetenschappen, in de vergadering der afdeeling Natuurkunde, op den 31sten Mei dezes jaars gehouden, is gevestigd, zoo om de uitstekende uitvoering, waarbij de eer van Nederland in de toepassing van kleurendruk op kaarten op eene waardige wijze wordt opgehouden, als omdat daarin een kaartje voorkomt, hetwelk als een eersteling hier te lande van eene geologische kaart in kleurendruk kan worden beschouwd.

Ten aanzien van gezegd voorschift moet hierbij nog in het algemeen worden opgemerkt, dat het in eene leemte voorziet, welke zich sedert lang deed gevoelen.

Er bestond namelijk bij den waterstaat, de genie, den generalen staf, het kadaster, de marine enz. geene eenparigheid ten aanzien van de teekens en onderscheidingen, bij het maken van kaarten en plans in acht te nemen. Men beschouwde dit toch als noodzakelijk, en het voorschift, ten deze bedoeld, door medewerking van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs tot stand gekomen en hetwelk de eenparige goedkeuring van al de daarbij betrokken departementen van algemeen bestuur mogt wegdragen, is daarop, op hun voorstel, door Zijne Majesteit, bij besluit van 21 Junij dezes jaars, als leidraad van behandeling voor alle diensten

vastgesteld. — Wat nu de traagheid betreft waarmede de topographische kaart van het Rijk wordt bewerkt, men zal, zoo men vertrouwt, op deze eenigzins harde uitdrukking gaarne terugkomen, wanneer men verneemt, dat die kaart als een secundair werk bij het topographisch bureau onder handen is genomen. Die kaart was daarbij tot dusver geene hoofdzaak. De zaak is kortelijk deze.

Toen bij en na de gebeurtenissen, in 1830 en 1831 voorgevallen, het leger zich te velde bevond, is door den generalen staf van den tijd, die daarvoor inzonderheid na 1832 overschoot, gebruik gemaakt om de provincien Noordbrabant en Limburg naauwkeurig te doen opnemen en op eene schaal van 1/25000 in kaart te brengen. Die verkenning geschiedde zonder eenige buitengewone kosten voor het Rijk, daar de uitschotten, welke daarvoor noodig waren, door den chef van den generalen staf uit het bedrag, aan hem voor bureaukosten toegekend, werden voldaan. Bij de oplossing van het leger te velde waren beide die provincien in kaart gebragt, waarvan de net-teekeningen mede vervaardigd waren. Toen deze inderdaad voortreffelijke arbeid daarna aan Zijne Majesteit Willem II werd voorgelegd, oordeelde Zijne Majesteit het noodzakelijk dat dit werk, bestaande in minuutstukken en net-teekeningen, op dezelfde schaal van 1/25000 ook over de andere provincien wierd voortgezet; doch in 1843 ontstond de vraag, of men op dien weg zoude voortgaan of wel, in plaats van de net-teekeningen, de minuutstukken op de helft der schaal herleiden en in steen graveren, ten einde daarvan zoo veel afdrukken te nemen als men voor de dienst noodig had, en tevens tot het algemeen genief in den handel te brengen. Tot dit laatste werd besloten. Het graveren in steen en het drukken dezer kaart werd opgedragen aan het topographisch bureau, hetwelk evenwel voor de volbrenging dezer taak niet was ingerigt, en belast was met vele werkzaamheden, inzonderheid met het zoo veel omvattend werk voor 's Rijks hoofdrievieren, waarvan, bij zoo vele andere verrigtingen, jaarlijks vijf bladen aan het Departement van Binnenlandsche Zaken werden afgeleverd; en het is ook alleen aan de leiding welke aan de zaak is gegeven, en aan den ijver der graveurs en drukkers, waarvan het getal zeer klein is, dat de topographische kaart dien voortgang heeft kunnen hebben, welken zij verkregen heeft, en die uitkomsten heeft opgeleverd, welke, wat de volmaaktheid betreft, zoo algemeen is geprezen.

Men is echter tot de overtuiging gekomen, dat het in het belang der uitgave van de kaart noodig was, daarvoor buitengewone middelen aan te wenden, te meer daar de kaart zelve, behalve een gedeelte van Noordholland en Zeeland, geheel gereed is.

Men rekent dat de bladen der kaart, welke tot dusver verscheenen, een bedrag van plus minus f 8000 in 's Rijks schatkist hebben afgeworpen, en dat het debiet toenemen zal naar mate er meer bladen in het licht verschijnen en er uitzigt is op eene spoedige voltooiing. Wanneer nu de gelden, daarvoor aangevraagd, ingewilligd zullen worden, zal men maatregelen beramen om door tijdelijke hulp en zoo mogelijk zonder vermeerdering van het vast personeel het bedoelde oogmerk te bereiken; waardoor, nadat de kaart zal zijn voltooid (in steen gegraveerd en gedrukt), alle uitgaven, daaruit voortvloeiende, zullen komen op te houden.

III DE AFDEELING. — Tractementen, soldijen, toelagen enz. van de verschillende wapencorpsen enz.

Art. 10. Ten aanzien van de weder gemaakte opmerking omtrent de behoefte aan drie generaals bij het wapen der cavalerie, vermeent men zich te mogen gedragen aan hetgeen dienaangaande in het breede is te kennen gegeven bij § 2 der Memorie van Beantwoording, behorende bij het Xde hoofdstuk der Staatsbegrooting van het loopende dienstjaar.

Wat den adjudant van den inspecteur van genoemd wapen betreft, die als ridmeester is berekend, doch slechts den rang van 1sten luitenant bezit, moet men te kennen geven, dat dit is geschied, omdat er omstandigheden kunnen plaats hebben, waardoor die betrekking in het volgend jaar werkelijk door een ridmeester, zoo als de formatie aanwijst, wordt vervuld.

Het instellen van de betrekking van directeur der veterinaire dienst staat in verband met eene voorgenomen reorganisatie van het kader der paardenartsen. Ten gevolge dier reorganisatie zouden de paardenartsen, zoo als reeds in de Memorie van Toelichting is opgemerkt, tot de formatie der regementen cavalerie, rijdende en veld-artillerie behooren, en dus geheel onder de bevelen en de leiding van de chefs der corpsen wezen, voor zooveel betreft de uitoefening van de dienst.

Met opzicht tot het toezigt, voor zooveel het wetenschappelijke aangaat, behooren de paardenartsen echter door een deskundige te kunnen worden nagegaan, en daartoe zal de directeur moeten dienen.

Daar echter de voorgenomen organisatie van het kader paardenartsen geheel afhankelijk is van het al of niet toestaan van de sommen, daarvoor in de begrooting uitgetrokken, is daaromtrent

nog niets vastgesteld en is dan ook nog niet tot de benoeming van een directeur overgegaan.

Art. 11. Dat men den majoor-kommandant en den kapitein, die als majoor bij het regiment rijdende artillerie dienst doet, niet in die rangen heeft gemeld, vindt zijne reden daarin, dat men in de toelichtende staten van de corpsen de personen stelt zoo als de formatie van het corps aanwijst, terwijl het minder benoedigde, zoo als hier het geval is, van het totaal der tractementen wordt afgetrokken; iets dat bij den staf van het wapen niet plaats heeft.

Bij het geheele wapen der artillerie rekent men dat in het jaar 1857 zes luitenants de tractementsverhooging voor 20 en 10 jaren dienst als officier zullen genieten; deze heeft men bij de vesting-artillerie uitgetrokken, daar het geheel tot één artikel behoort, en het onverschillig wordt geacht, of dit hier in eens dan wel ook bij de veld- en rijdende artillerie voor een gedeelte voorkomt.

Art. 12. De nadere toelichting, die hier verlangd wordt ten aanzien van de noodzakelijkheid der plaats gehad hebbende verhooging, zal waarschijnlijk doelen op de tractementen van de opzigtters der 3de klasse, wier bezoldiging van f 520 op f 600 's jaars is gesteld.

Men is daartoe moeten overgaan, omdat de bezoldiging van deze zoo nuttige klasse van beambten niet in evenredigheid was met hunne diensten.

VDE AFDEELING. — Koninklijke Academie voor de Zee- en Landmagt.

Door vele leden is hier te kennen gegeven, dat na de afscheiding van het onderwijs voor de marine bij de Koninklijke Academie voor de Zee- en Landmagt, het cijfer dezer afdeeling behoorde te worden teruggebracht tot hetgeen daarvoor werd uitgetrokken vóór dat die vereniging tot stand was gekomen.

Al dadelijk moet men opmerken, dat de afscheiding nog niet geheel heeft plaats gehad en er nog 39 jongelingen voor de marine bij gemelde inrigting gedurende het jaar 1857 zullen worden opgeleid.

De vereniging van de beide instituten te Breda en te Medemblik had plaats in het jaar 1852, zoodat hier sprake moet zijn van het vorige jaar 1851.

Op de begroting van laatstgemeld jaar werden de kosten geraamd en bij de wet van 31 December 1850 (*Staatsblad* n°. 111) toegestaan ten bedrage van f 49,400; het aantal kadets bedroeg toen 165 jongelingen.

Thans zullen de kosten voor het jaar 1857 bedragen voor:

285 kadets;

39 adelborsten en kadets voor de marine en scheepsconstructie,

324 f 46,600.

Neemt men nu hierbij in aanmerking, dat de duurte der levensmiddelen ook haren invloed op de kosten van het onderhoud der kadets ten nadeele uitoefent, dan zal men wel willen erkennen dat de tegenwoordige raming den toets der vergelijking met het bedoeld tijdvak gerustelijk kan doorstaan.

Wat de twee bedenkingen aangaat, welke in den boezem der Commissie van Rapporteurs zijn geopperd tegen het toelaten van vreemdelingen op deze inrigting, vleit men zich dat in den tegenwoordigen stand der beschaving en met het oog op de wederzijdse betrekkingen tusschen de Staten en natien, de militaire academie evenzeer voor vreemdelingen kan worden opengesteld als deze op 's lands hoogeschoolen steele is ganne worden toegelaten. En wat in het bijzonder de admmissie van Luxemburgers op de militaire academie betreft, het schijnt niet uit het oog verloren te mogen worden, dat Luxemburg eenmaal, met ons, deel uitmaakte van hetzelfde Koninkrijk, dat het nog door denzelfden Vorst bestuurd wordt, en met Limburg eene en dezelfde verplichtingen omtrent den Duitschen Bond te vervullen heeft; altemaal redenen, welke er voor pleiten om aan Luxemburgs toekomstige krijgsliden, voor zoover zij eene wetenschappelijke opleiding behoeven, de gelegenheid daartoe aan onze militaire academie te openen. Zoodanige opleiding geeft altijd aanleiding tot wederkeerig welwillende gevoelens, welke het nuttig is aan te kweeken.

Aanvragen van dezen aard zijn daarenboven als vereerend voor het land en deszelfs inrigtingen te beschouwen. Er scheen, in milden zin genomen, minder bezwaar om de gelegenheid tot opleiding te vergunnen dan die te weigeren.

Wat het bezwaar betreft, dat het plaatsen van meerdere vreemdelingen op de militaire academie in het nadeel zou zijn van de Nederlandsche jeugd, die daar hare loopbaan zoude willen beginnen, en dien ten gevolge van het Nederlandsche leger, — men moet verklaren dit bezwaar niet wel te doorzien. De plaatsing toch van kadetten regelt zich uitsluitend naar de behoefte bij de verschillende wapens; het toelaten van vreemdelingen als surnumerair-élèves, tot opleiding voor vreemde dienst, staat met de plaatsing in geen het minste verband. Er behoeft eindelijk ook geene vrees te bestaan

dat aanvragen tot admmissie van vreemdelingen zoo veelvuldig zullen voorkomen; de taal, waarin de lessen gegeven worden, zal daartoe altijd wel een voornaam beletsel blijven opleveren.

XDE AFDEELING. — Materieel der artillerie.

De beschouwingen, voorkomende in de eerst hierbij te behandelen zinsnede, vorderen eene eenigzins uitvoerige toelichting.

Men vraagt, of niet veel van de in 's Rijks werkplaatsen aangemaakte voorwerpen goedkoper elders zouden kunnen worden aangekocht, en dit wel naar aanleiding van de uitbreiding, welke de industrie, vooral wat de bewerking van ijzer en andere metalen betreft, steeds ondergaat.

Uit dien hoofde meende men, dat het stelsel van eigen aanmaak van lieverlede zoude moeten plaats maken voor dat van aanbesteding bij de particuliere industrie, altijd onder toezigt en keuring van rijkswege.

Al dadelijk zij aangemerkt, dat van de zijde van het bestuur van Oorlog volstrekt niet het stelsel van uitsluiting der industrie van particulieren wordt voorgestaan. Integendeel heeft men herhaaldelijk en op verschillende tijdstippen beproefd om in sommige behoeften van het leger door die industrie te doen voorzien. Om nu niet te spreken van groote contracten, welke van het jaar 1814 tot 1831 met particulieren gesloten zijn, wordt hier meer bijzonder gedoeld op leveringen, welke in het jaar 1848 zijn aanbesteed. En om bij een minder verwijderd tijdstip stil te staan, kan men ook nog verwijzen naar een groot aantal contracten, welke in de laatstvoorgaande jaren zijn aangegaan. Wanneer nu echter de ondervinding, welke men daardoor verkregen heeft, tot grondslag van een gevoelen mag strekken, dan moet men verklaren, dat de afloop der leveringen in het algemeen niet ten gunste van aanbestedingen bij de particuliere industrie gestemd heeft. Ware het noodig, men zoude kunnen aantoonen met hoe vele bezwaren dergelijke leveringen in het algemeen gepaard zijn gegaan. Het aantal afkeuringen heeft niet zelden 500% en meer bedragen; de oplevering der verschillende percelen werd daardoor natuurlijk vertraagd, en het was dikwerf niet dan met de grootste moeite dat men de geheele oplevering tot een goed einde wist te brengen.

Het spreekt van zelf, dat de boven aangeduide bezwaren geenszins van toepassing zijn op alle contractanten; doch men zal wel niet behoeven op te merken, dat juist de openbare aanbesteding steeds aan die bezwaren blootstelt; en deze wijze van aanbesteden toch wordt in den regel gebiedend gevorderd.

Ten einde een voorbeeld aan te halen, zoo kan gewezen worden op de in het jaar 1855 plaats gehad hebbende aanbesteding van opzetten voor ijzer kanon à 6 pond. Van de 750 stuks, welke de aannemer moest leveren, zijn er achtervolgens 688 afgekeurd, en de volledige oplevering kon geen plaats vinden dan nadat de aannemer uitstel had erlangd.

Een nog loopend contract voor de levering van stijgbeugels en gebitten heeft reeds tot 1257 stuks afgekeurde voorwerpen van de eerste soort op de 2800, die geleverd moesten worden, geleid, terwijl van de 900 gebitten er reeds 551 zijn afgekeurd.

Men gelooft te meer op deze twee voorbeelden te moeten wijzen, omdat beide betrekking hebben tot voorwerpen uit metaal vervaardigd, waarop in het Voorloopig Verslag meer, bijzonder wordt gewezen.

Een voorbeeld van een anderen aard is mede zeer opmerkelijk.

In het jaar 1848 werden verschillende walaffuiten, munitie- en andere kisten in het openbaar aanbesteed. Het drooge hout, als mede de voornaamste ijzerdeelen, moesten uit den voorraad van de artillerie-stapelmagazijnen verstrekt worden. En desniettegenstaande zouden noch de bedoelde walaffuiten noch de onderscheidene kisten behoorlijk zijn zamengesteld geworden, indien men van de zijde der artillerie-directie te Delft de verrigtingen niet dagelijks had nagegaan en door aanhoudende teregtwijzigingen de aannemers had in staat gesteld om het werk naar eisch te volbrengen.

Behalve nu hetgeen de ondervinding leert, bestaan bij den ondergeteekende nog andere gronden, om voor alsnog tegen eene eenigzins ruime deelneming van de particuliere industrie bedenking te hebben, daar die zeer ten nadeele van de schatkist zouden strekken.

Vooreerst dient opgemerkt te worden, dat het volstrekt noodzakelijk is om uit 's Rijks voorraad van droog hout te putten, zoodra er quaestie is van aanbesteding van affuiten, voorwagens of dergelijk materieel.

Dergelijk hout is niet in voldoende hoeveelheid en van de gewilde afmetingen bij de particuliere industrie te vinden. Nu gevoelt men welke bezwaren er zullen ontstaan wanneer dat hout verstrekt zou moeten worden aan aannemers buiten Delft woonachtig. Doch ten tweede komt in aanmerking het voeren van opzicht, zoowel over de verstrekte materialen als over de wijze hoe

die gebruikt worden. Men stelle zich eens voor dat, in den zin der gemaakte aanmerkingen, de constructie-magazijnen als zoodanig niet meer bestaan; wie zal dan met het voeren van dat opzicht belast worden? Om dat te kunnen voeren, moet men in de zaak gefeerd zijn, juist zoo als dit thans te Delft het geval is. Hoe groot zal het opzicht voerend personeel wel niet moeten zijn, daar de verschillende aannemers dikwerf over het gansche Rijk verspreid kunnen zijn? En wanneer nu, ten derde, dit opzicht natuurlijk nog moet worden uitgebreid over het zoogenaamde werk in ijzer en andere metalen, dan wordt dit eene afmattende en voortdurende taak, omdat de naauwgezetheid in de bewerking en de juistheid der afmetingen, voor de deugdelijkheid van het werk een eerste vereischte, als het ware elk oogenblik moet worden nagegaan en gecontroleerd.

Wanneer nu al de bovengenoemde bezwaren slechts konden worden opgewogen door de mindere kosten, dan zoude men zich die in 's Rijks belang moeten getroosten. Doch het zoude niet bezwaarlijk vallen, om door eene lange lijst van te hooge inschrijvingsprijzen, en dus van afgekeurde aanbestedingen, het bewijs te leveren, dat het oogenblik nog niet gekomen is, waarop de particuliere industrie met 's Rijks werkplaatsen in concurrentie kan treden. De redenen daarvan liggen voor de hand. Gemis aan voldoende bekwaame werklieden en aan de gepaste inrigtingen en werktuigen, vereischt voor het werk, staan op den voorgrond, en men zoude zelfs kunnen wijzen op een aannemer, die buiten het bezit was van ook slechts het geringste deel der inrigting voor de rigtige uitvoering van het werk noodzakelijk. Gelukkig dat de monsterachtig hooge inschrijvingsom de aanneming deed afspringen. Eene tweede reden van bezwaar is het reeds genoemde gemis van zuiverheid en naauwkeurigheid in het werk, dat aan de particuliere industrie eigen is, terwijl, volgens algemeene bekendheid, het werk van de stapel- en constructie-magazijnen juist door die goede hoedanigheden zich kenschetst. Trouwens, men gaat bij beide leveringen van verschillende beginselen uit: terwijl toch de particulier zoo mogelijk de winst tracht te vergrooten, wordt in 's Rijks werkplaatsen eenig en alleen gelet op het leveren van goed en deugdzzaam werk.

Men gelooft dus dezerzijds dat, behoudens de levering van handels-artikelen, er voor 's hands slechts bij uitzondering kan gedacht worden aan de levering door particulieren van geconfectioneerd oorlogsmaterieel, voor zooverre dat tot den werkkring van de constructie-magazijnen te Delft behoort; want met de levering van draagbare wapenen met toebehooren of onderdeelen daarvan is het gunstiger gesteld; doch daarop slaat dan ook niet de aanmerking, vervat in het Voorloopig Verslag.

Eindelijk zij het geoorloofd alsnog het bewijs in weinige woorden te leveren voor de noodzakelijkheid van het behoud van 's Rijks werkplaatsen.

Zoo men zich namelijk uitsluitend voor de aanschaffing van materieel tot de particuliere nijverheid bepaalde, dan zal de Regering in oorlogstijden ook geene andere hulpbronnen hebben om in het noodige te voorzien dan diezelfde industrie, en deze zal een ongehoorden dwang op den Staat kunnen uitoefenen. Zij wordt meester van de prijzen; 's Rijks werkplaatsen, die men onvoorzigtig gesloten heeft, zullen gesloopt zijn; de inrigting en de werklieden zijn verlopen, en om nu nog eene laatste opmerking te maken: aan het verstrekken van bekwaame militaire werklieden voor batterijen en parken zal niet kunnen gedacht worden: zij bestaan niet meer.

De aanmerking, dat er nog naar een verouderd stelsel wordt voortgewerkt, heeft men niet regt begrepen, omdat men niet vreemd was van het vermoeden, dat eer aan het tegendeel geloof werd gehecht. Ook weet men niet dat de belegerings-voorwagens tot een verouderd stelsel zouden behooren. Men zou gewenscht hebben hetgeen daarbij gedacht is, te kunnen raden, om te dezer zake eene voldoende opheldering te kunnen geven.

Sedert de regeling van het onderwerp der verstrekkingen, bij de wet van 9 September 1853 (*Staatsblad* n°. 100), had de Regering zich gevleid, dat het niet noodig zoude zijn daarover op nieuw toelichtingen te moeten geven. Zij had zelfs goedkeuring verwacht, dat op dat onderwerp bij het te zamen stellen der begrooting het oog werd gehouden, en verneemt dus nu met leedwezen, dat dit bij sommige leden niet het geval is. Uit dien hoofde acht ze zich verplicht bij de aanmerkingen, daarop in de 2de zinsnede dezer afdeeling gemaakt, een oogenblik stil te staan.

De verstrekkingen geschieden uit 's Rijks magazijnen, dus uit den voorraad der behoeften, welke voor het leger bestemd is. Die voorraad behoort dus ook weder te worden aangevuld. Maar er bestaat bovendien niet enkel voorraad van behoeften voor het leger, maar voor 's Rijks dienst in het algemeen. Indien de voorraad eerst in tijd van gevaar moest worden te zamen gebragt, dan zou daarvoor geene gelegenheid meer zijn. De tijd zou er voor ontbreken. Van daar dat de voorraad groot en aanzienlijk moet zijn, hetgeen ook natuurlijk het geval is; maar

er wordt niet alleen van den voorraad voor onderscheidene diensten gebruikt, er wordt ook van verstrekt, volgens de beginselen deswege bij opgemelde wet vastgesteld.

De gelden, welke wegens die verstrekkingen verkregen worden, kunnen weder tot aankoop of aanmaak van materieel der artillerie in het algemeen gebezigd worden. Doch diezelfde aankoop of aanmaak van materieel der artillerie in het algemeen heeft ook plaats uit de gelden, welke daarvoor bij de gewone begrooting worden toegestaan. Die tweederlei soort van gelden hebben dus dezelfde bestemming, en het spreekt wel van zelf dat het bestuur van Oorlog niet eenzijdig op de begrooting gelden aanvraagt voor het materieel der artillerie, wanneer daarvoor ook gelden uit de verstrekkingen beschikbaar zijn. Van daar dat men de gelden, voor dit laatste onderwerp aanwezig, niet geheel in 1856 konnende absorberen, in computatie brengt voor dezelfde uitgaven in 1857. Men vraagt in 1857 dus minder op de gewone begrooting, omdat er nog gelden zijn van de verstrekkingen atkomstig. Dit is zeer rationeel en volstrekt overeenkomstig met hetgeen bij de wet van 9 September 1853 bedoeld is. Intusschen dient hierbij te worden opgemerkt, dat de gelden wegens verstrekkingen zeer onregelmatig inkomen. Van daar dat nu eerst de ontvangsten wegens verstrekkingen in 1855 bij de wet van 1 November 1856 (*Staatsblad* n°. 98) ter beschikking zijn aangewezen, en dat over het geheel bedrag over 1855 ingekomen niet heeft kunnen worden beschikt, omdat niet alles vatbaar is om in een kort tijdsbestek te worden aangekocht of aangemaakt. Dit moge met *medicamenten* en andere artikelen het geval zijn, met materieel is het dit niet.

Bij de behandeling der jongste wet is weder op dit overgebleven saldo gewezen, als op een onregelmatig iets; maar dit is het naar de gemoedelijke overtuiging van het bestuur van Oorlog niet.

Dat bestuur zou overigens wel onverstandig handelen, indien het zich noodeloos onaangenaamheden berokkende, wanneer die kunnen worden vermeden; zijnde het zeker, dat het alle reden heeft om de verstrekkingen verre van zich te wenschen, wegens de moeilijkheden die daaraan verbonden blijven; maar het moet zich die blijven getroosten, omdat het welzijn des Rijks dit vordert. Van het oogenblik dat ze ophielden, zouden de koloniale belangen er door lijden en de belangen der schatkist in de gevolgen niet minder.

Volgens het 2de artikel van het loopende contract met den geschutgieter, is de Regering gerechtigd om zich door opzegging van dat contract te bevrijden en te beproeven voordeliger voorwaarden te bedingen; maar men moet opmerken, dat van die clause, in vroegere contracten mede voorkomende, reeds gebruik gemaakt en de zaak bereids tot een eenvoudigen term gebragt is.

Vorderde de staat van zaken over 1854 eene uitkeering van f 4194.96, die over 1855 zal niet meer dan ruim f 500 bedragen.

XI DE AFDEELING. — Materieel der genie.

Er worden geene vestingen, die schadelijk kunnen zijn, in stand gehouden. Van het stelsel, door het Comité van defensie voorgesteld en vroeger in groote trekken aan de Kamer medegedeeld, wordt niet afgeweken, terwijl er in de vestingen niets is of zal worden uitgevoerd dan hetgeen noodig is om ze in redelijken staat te onderhouden, en vooral niet om ze eenig goed uiterlijk voorkomen te geven.

De vestingen Maastricht en Venlo worden alleen onderhouden zooveel als noodig is, volgens het bedoelde aan de Kamer medegedeelde stelsel.

In het zittingjaar van 1852 op 1853 is aan de Kamer kenbaar gemaakt dat de vestingwerken van Nijmegen, volgens het gevoelen van het Comité van defensie, waarmede de Minister zich volkomen verenigd heeft, moeten behouden blijven.

Welke de belemmerende bepalingen van Franschen oorsprong zouden zijn, betuigt men niet te weten. Er zijn geene andere bepalingen op dat onderwerp dan die bij de wet van den 21sten December 1853 (*Staatsblad* n°. 128) vastgesteld. Deze wet wordt met de meest mogelijke inschikkelijkheid toegepast.

Van 18 November 1855 tot 1 November 1856 werden daartoe betrekkelijk 121 verzoekschriften ingediend, waarvan aan 111 de gevorderde toestemming werd verleend.

Sedert het in werking komen der wet tot 1 November 1856 werden 322 beschikkingen genomen, waarvan 258 gunstig en 64 afwijzend.

Omtrent de middelen tot verdediging van de kusten en monden der rivieren, is bij § 1 van deze memorie reeds geantwoord. Men beaamt de opmerking, welke te dezer plaatse daaromtrent is ter neder gesteld, wegens de ondervinding, die de laatste oorlog deswege heeft aan de hand gedaan.

Betrekkelijk de Hollandsche linie vermeent men te mogen verwijzen naar hetgeen daaromtrent is medegedeeld in de beantwoording van het Voorloopig Verslag aangaande de begrooting voor 1856, en alleen te moeten vermelden dat de verbeteringen

van de aardewerken van Muiden en Weesp zijn aanbesteed en reeds gedeeltelijk voltooid.

Het is nooit gebeurd dat betrekkelijk het maken van werken voor bijzonder of plaatselijk belang eenig voordeel voor de verdediging is bedongen. Te Maastricht is een muur gebouwd door het Rijk en een bijzonder persoon, omdat die muur gemeen is aan het Rijk en dien persoon, en dus elk de helft van de kosten moest betalen.

Op verzoek van het bestuur der gemeente Zutphen zijn de vestingwerken langs den IJssel geslecht, hetgeen niet strijdig is met de belangen der verdediging, en zijn eenige werken veranderd en een gedeelte der militaire gronden aan die gemeente in gebruik gegeven. De kosten van het veranderen dier vestingwerken, voor zoover die verandering geheel in het belang der gemeente was, zijn door haar betaald geworden.

Te Groningen moeten voor te maken kanalen nieuwe bekleedingsmuren enz. langs de zijden van doorsnijdingen in de wallen worden gemaakt, en het is niet twijfelachtig dat de kosten van die muren zijn een gedeelte van de kosten der kanalen, welke dus niet van de gelden, bestemd voor de dienst der genie, kunnen worden betaald. Men heeft evenwel voor die kosten niet meer gevorderd, dan hetgeen zij meer zullen bedragen dan de kosten van herstel, welke zouden noodig wezen als de doorsnijdingen niet voor het doorvaren van bredere schepen, dan die waarvoor zij geschikt zijn, zouden worden ingerigt.

Bij het verleen van concessien tot het maken van spoorwegen en andere werken in het algemeen belang, is van de concessionarissen nooit meer gevorderd dan dat zij zouden betalen de kosten van veranderingen van vestingwerken, of het maken van zoodanige werken, welke volstrekt noodig zijn om de middelen tot verdediging, door spoorwegen of andere werken, niet te benadeelen, en men heeft aangaande dat onderwerp dus gehandeld zoo als volgens het Voorloopig Verslag behoort gehandeld te worden, door geene »voorwaarden te stellen, als het algemeen belang ze niet volstrekt eischt, en met omzigtigheid te werk te gaan, en geene moeilijkheden te scheppen, welke in het publiek belang niet strikt noodig mogten zijn.

Men is overtuigd bij het bestuur van Oorlog van het belang, hetwelk de werken tot bevordering van landbouw, nijverheid en handel voor het algemeen welzijn kunnen hebben, en dat de uitvoering daarvan zoo weinig mogelijk door de middelen, voor de verdediging noodig of bestemd, moet worden verhinderd.

Men heeft dan ook nooit te veel, eerder te weinig, voor de wijziging van verdedigingswerken van concessionarissen gevorderd.

Het onderwerp eener wettelijke regeling der inkwartiering wordt bij het Departement van Oorlog geenszins uit het oog verloren, ofschoon de moeilijkheid daarvan, na de vruchteloze pogingen om eene wettelijke regeling tot stand te brengen, geenszins wordt ontweind.

De in de derde zinsnede bedoelde maatregel is niet algemeen, maar bepaalt zich tot de residentie.

XIIde AFDEELING. — Verschillende uitgaven.

Art. 23. Ten opzichte van het alhier te kennen gegeven verlangen van eenige leden, namelijk om de kortingen bij de leverantien voor Oorlog ten behoeve van de weduwen- en weezenkas voor de officieren van de landmagt af te schaffen, moet men in de eerste plaats opmerken, dat die korting niet plaats heeft voor alle leveringen welke ten dienste van het Departement van Oorlog plaats hebben, maar dat men zich beperkt tot die, welke aan en ten behoeve van de corpsen zelve geschieden, en daarvan nog uitgesloten zijn de leveringen wegens brood en fourrages en de rekeningen van werkbazen.

Zoo men overging om die kortingen niet meer te effectueren — men houdt zich daarvan overtuigd, — het zoude op de prijzen der voorwerpen, die meest alle per stuk worden berekend, geen invloed uitoefenen.

Het werd eene bate voor den koopman en eene schade voor de weduwen- en weezenkas, of, zoo men deze weldadige instelling daarin te gemoet wilde komen, een nieuw bezwaar voor het Rijk. Wat het hier bedoelde subsidie betreft, hetwelk door het Rijk aan meerbedoelde kas wordt verstrekt, dit is als doorlopend te beschouwen.

Art. 24. Sommige leden hebben eene uiteenzetting van dezen post verlangd. Die post is daarvoor op zich zelf weinig vatbaar, vermits de uitgaven zich uitsluitend bepalen tot het geven van tegemoetkomingen aan de geestelijken der onderscheiden gezindheden, welke met de uitoefening der eeredienst bij de militairen zijn belast. Voor zoover noodig, geschiedt de regeling er van met overleg der Departementen van Eeredienst.

Over 1855 hebben de uitgaven voor de uitoefening der eeredienst van de Protestantsche en andere gezindheden bedragen f 4026, en voor die der Roomsche-katholijken f 3918.35.

XIVde AFDEELING. — Overcomplete officieren, pensioenen en wachtgeld.

Art. 38. Het hier bedoelde voorbeeld heeft waarschijnlijk betrekking op een majoor, die tot luitenant-kolonel is bevorderd en tevens in zijne positie van non-activiteit is gehandhaafd.

Deze bevordering kan tot geen nadeel in het vervolg voor de schatkist leiden, daar die hoofdofficier, welke op zijn verzoek op non-activiteit is geplaatst, bij eene eventuele pensionering slechts het pensioen kan bekomen aan den rang van majoor verbonden.

Art. 39. Men heeft bereids hierop bij de 3de paragraaf geantwoord.

Tot staving nog nader dat bij het pensioneren der officieren minder op het belang der officieren dan op dat van de dienst wordt gelet, meent men alhier eene opgave te moeten doen volgen van den gemiddelden ouderdom der hoofdofficiieren en kapiteins bij de 4 hoofdwapens, op den 1sten Julij 1847 en op den 1sten Julij 1856.

1 Julij 1847.

1 Julij 1856.

Infanterie.

Regements-kommandanten :		Regements-kommandanten :	
Kolonels	56 jaren.	Kolonels en luitenant-kolonels . .	58 jaren.
Majors	52 "	Majors	53 "
Kapiteins	48½ "	Kapiteins	48½ "

Cavalerie.

Regements-kommandanten :		Regements-kommandanten :	
Kolonels	54 jaren.	Kolonels en luitenant-kolonels .	53½ jaren.
Majors	50 "	Majors	47 "
Ridmeesters . . .	43 "	Ridmeesters . .	44½ "

Artillerie.

Kolonels	57 jaren.	Kolonels	57½ jaren.
Majors	50½ "	Majors	55 "
Kapiteins	46½ "	Kapiteins	48 "

Genie.

Kolonels	61 jaren.	Kolonels	66 jaren.
Majors	52 "	Majors	56 "
Kapiteins	46 "	Kapiteins	48½ "

Uit voorschreven overzicht blijkt, dat, niettegenstaande het sedert 1 Julij 1847 pensioneren van hoofd- en verdere officieren enz. bij de hoofdwapens, op den 1sten Julij 1856 de hoofdofficiieren en kapiteins bij het wapen der artillerie en genie meer in leeftijd waren gevorderd dan op eerstgemeld tijdstip; dat zulks evenzeer het geval is met de hoofdofficiieren der infanterie, alsmede bij de ridmeesters der cavalerie; terwijl de kapiteins der infanterie op 1 Julij 1856 gemiddeld denzelfden leeftijd hadden als op 1 Julij 1847; en dat alleen de hoofdofficiieren der cavalerie op 1 Julij 1856 jeugdiger in leeftijd waren dan op 1 Julij 1847.

ART. 2 der wet. Indien men bij eene raming, zoo als die thans wordt opgemaakt, niet eenige ruimte van overschrijving heeft, dan spreekt het van zelf, dat men weder in eene overschrijving bij de wet zoude moeten vervallen. Eerst dan wanneer het zal blijken, dat misbruik van deze bepaling der wet gemaakt wordt, zal hierop door de Vertegenwoordiging nader kunnen worden teruggekomen; doch het bestuur van Oorlog vermeent dat het tegendeel daarvan blijken zal.

De Minister van Oorlog,
Bon. FORSTNER VAN DAMBENOY.

[II. 137.]

MEMORIE VAN BEANTWOORDING van het Voorloopig Verslag der Commissie van Rapporteurs voor het onderwerp van Wet tot vaststelling van hoofdstuk XI der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1857.

De Regering heeft met belangstelling kennis genomen van het Voorloopig Verslag der Commissie van Rapporteurs omtrent het wets-ontwerp tot vaststelling van hoofdstuk XI der Staatsbegrooting, en is bereid de Kamer in al hare beschouwingen betreffende het koloniaal beheer in het algemeen — en dat van Oost- en West-Indie in het bijzonder — te volgen, en de door haar gevraagde inlichtingen zoo volledig mogelijk te verstrekken.

Indien de algemeene klacht over de schraalheid der Memorien van Toelichting ook geldt de memorie, waarvan het wets-ontwerp tot vaststelling van het XIde hoofdstuk der Staatsbegrooting ver-